

ВЪВЕЖДАНЕ НА ЦИФРОВ ПОРТФЕЙЛ В БЪЛГАРИЯ И ЕС

Антоанета Лозенска-Тодорова, докторант към катедра „Международно право и международни отношения“ при Правно-историческия факултет, Югозападен университет „Неофит Рилски“, lozeanna2@gmail.com

Резюме: Статията се основава на разпоредбите на Регламент 2024/1183 на Европейския парламент и на Съвета от 11.04.2024 за изменение на Регламент 910/2014 по отношение създаване на европейска рамка за цифрова самоличност.

Ключови думи: цифров портфейл, европейска рамка за цифрова самоличност

INTRODUCTION OF DIGITAL WALLETS IN BULGARIA AND THE EU

Antoaneta Lozenska-Todorova, PhD Student, Department of International Law and International Relations at the Faculty of Law and History, South-West University “Neofit Rilski”, lozeanna2@gmail.com

Abstract: The article is based on the provisions of Regulation (EU) 2024/1183 of the European Parliament and of the Council of 11.04.2024 amending Regulation (EU) 910/2014 as regards the establishment of a European Digital Identity Framework.

Keywords: digital wallet, European Digital Identity Framework

В Официален вестник на ЕС на 30 април 2024 г. беше публикуван **Регламент (ЕС) 2024/1183 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 година за изменение на Регламент (ЕС) № 910/2014 по отношение на създаването на европейска рамка за цифрова самоличност** и влезе в сила на 20 май 2024 г. Новият регламент има за цел да подобри ефективността на правната рамка за цифрова идентичност и да разшири прилагането ѝ, както от публичния, така и от частния сектор. Съгласно разпоредбите на регламента, държавите-членки следва да въведат в законодателството си фигурата на цифровия портфейл, който ще свързва националната цифрова идентичност на физическите лица с данни и съответно доказателства с информация, обективирана в документи като шофьорски книжки, дипломи, здравни досиета, банкови сметки и др. Цифровите портфейли ще могат да бъдат издадени, както от публични органи, така и от частни субекти, юридически лица като се основават на национални системи, които вече съществуват в държавите-членки и като разширят функционалността на националните електронни карти

за самоличност. Общият хармонизиран подход за сигурността в ЕС ще улесни широкото приемане на цифровите самоличности в целия ЕС, предоставяйки на гражданите и доставчиците на онлайн услуги обща техническа архитектура, референтна рамка и стандарти, като по този начин се гарантира на ниво ЕС доверието в транснационалните операции и оперативната съвместимост. В съответствие със съществуващото законодателство за киберсигурност, регламентът налага спазването на изискванията за киберсигурност, като дава възможност за издаване на електронни сертификати от публични органи, като насърчава общоевропейското признаване на пълномощията в електронна форма, като същевременно дава приоритет на поверителността на данните.

Освен въвеждане на цифровият портфейл, регламентът разширява и обхвата на доверителните услуги и включи записването на електронни данни в електронен регистър, устройства за дистанционно управление и създаване на електронен подпис или създаване на електронни печати от разстояние и др.

Най-общо казано, всички европейски портфейли за цифрова самоличност следва да дават възможност на ползвателите да се идентифицират и да удостоверяват автентичността си трансгранично и по електронен път, онлайн и в офлайн режим, с цел достъп до широк спектър от обществени и частни услуги. Без да се засягат прерогативите на държавите членки по отношение на идентификацията на техните граждани и пребиваващи лица, европейските портфейли за цифрова самоличност могат също да обслужват институционалните нужди на публичните администрации и международните организации, както и на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза.

В обобщение, новият Регламент (ЕС) 2024/1183 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 година за изменение на Регламент (ЕС) № 910/2014 по отношение на създаването на европейска рамка за цифрова самоличност влезе в сила на 20 май 2024 г. като има предвиден преходен период от 2 години.

Актове за изпълнение на регламента (в сила от 28.12.2024 г.), касаят:

- целостта и основните функции на европейските портфейли за цифрова самоличност (Регламент № 2024/2979);
- данните за идентификация на лица и електронните удостоверения за атрибути, издадени за европейските портфейли за цифрова самоличност (Регламент № 2024/2977);

-уведомленията до Европейската комисия относно екосистемата на европейските портфейли за цифрова самоличност (Регламент № 2024/2980);

-протоколите и интерфейсите, които трябва да се поддържат от европейската рамка за цифрова самоличност (Регламент № 2024/2982);

-сертифицирането на европейските портфейли за цифрова самоличност (Регламент № 2024/2981).

Трите стълба на бъдещия европейски портфейл за цифрова идентичност в новия регламент са:

1. Електронна идентификация и автентификация: присвояване на уникална и проверена самоличност на физическо или юридическо лице и възможност за сигурно доказване на тази самоличност;

2. Споделяне на електронни сертификати за атрибути: сигурно предаване на проверени данни, свързани с физическо или юридическо лице (мандат и делегиране, професионални квалификации, банкови данни, застрахователни сертификати и др.);

3. Електронен подпис и печат: защита и надеждност на онлайн транзакции, позволяващи сключване на дистанционни договори или подписване на електронни фактури.

Най-късно до ноември 2026 г. цифровата идентичност може да приеме формата на европейски портфейл за цифрова идентичност („EUDI портфейл“/ЕПЦИ), предоставен безплатно на физически лица от държавите-членки на Европейския съюз за нетърговски цели. Този портфейл ще направи възможно доказването на самоличността (в Интернет, както и във физическия свят), електронното подписване и споделянето на електронни сертификати за атрибути за самоличност (дипломи, шофьорски книжки, банкови данни и др.). Той ще трябва да бъде приет от обществените служби, компаниите, прилагащи силна автентификация и много големи онлайн платформи, най-късно до ноември 2027 г.

За професионална употреба корпоративните портфейли в крайна сметка ще опростят административните процедури чрез групиране на устройства за удостоверяване и подпис, както и мандати и делегиране на правомощия в едно мобилно приложение. По-бърза и по-сигурна, тази система за проверка на самоличността ще намали рисковете от измами (кражба или кражба на самоличност или банкови данни) по време на транзакции между доставчици и техните клиенти. Можем също така да си представим набор от потенциални случаи на употреба, за да отговорим на конкретни бизнес нужди.

Значителен напредък в оперативната съвместимост и интегрирането на нови услуги

Хармонизирането на стандартите, приложими към доверителните услуги, ще бъде засилено чрез няколко допълнителни регулаторни текста, с цел да се уеднаквят практиките между всички квалифицирани доверителни услуги в рамките на Европейския съюз и по този начин да се направят наистина оперативно съвместими. Това развитие значително ще улесни трансграничната интеграция и търговия, отваряйки нови търговски перспективи.

В същото време тази нова версия на регулацията вече включва нови квалифицирани услуги, включително издаване на квалифицирани удостоверения за електронни атрибути и квалифицирано електронно архивиране. По същия начин като квалифицираните подписи или квалифицираната електронна регистрирана доставка, тези услуги вече ще бъдат обект на одит и признаване от държавата, което ще позволи да се потвърди тяхната надеждност. По-специално, новата квалифицирана услуга за електронно архивиране ще направи възможно сигурното съхраняване на доказателство за връзка с европейския портфейл за цифрова самоличност, по-специално за целите на разрешаване на спорове.

Много повече от проста техническа актуализация на понякога монолитния подход към цифровата идентичност на първата версия, ревизирият регламент „eIDAS v2“ е възможност за преосмисляне и оптимизиране на цифровите практики, за да се постигне ефективност и безопасност. Въпреки че използването на портфейла не е ограничено и ще бъде ефективно едва след няколко години, европейските компании ще трябва да предвидят въздействието му върху техните дейности и да интегрират тази нова технология в своите процеси, за да останат конкурентоспособни и сигурни.

„Европейски портфейл за цифрова самоличност“ е базовото понятие, на което стъпва новия регламент, за въвеждане на нови задължения за държавите-членки. „Европейски портфейл за цифрова самоличност“ означава средство за електронна идентификация, което позволява на ползвателя да съхранява, управлява и валидира по сигурен начин данни за идентификация на лице и електронни удостоверения за атрибути с цел да ги предоставя на доверяващи се страни и други ползватели на европейски портфейли за цифрова самоличност, както и да подписва чрез квалифицирани електронни подписи или да полага печат чрез квалифицирани електронни печати.

Какви са задълженията на държавите членки по отношение новия цифров портфейл:

- Държавите - членки са задължени да предоставят възможност физическите и юридическите лица да се идентифицират чрез европейски портфейл за цифрова самоличност (ЕПЦС) до края на 2026 г.
- Да осигурят достъп до публични и частни услуги;
- ЕПЦС да може да съществува заедно с другите средства за електронна идентификация;
- ЕПЦС да се предоставя се в рамките на схема за електронна идентификация с ниво на осигуреност „високо“.

ЕПЦС не е задължителен за гражданите/бизнеса при достъп до услуги. Изходният код на приложните софтуерни компоненти на цифровия портфейл трябва да е с лиценз за отворен код. Той може да се изгради както пряко от държавата и съгласно мандат, възложен от държавата, така и независимо от държавата, но трябва да е признат от нея.

Държавите-членки трябва също така да определят **следните органи**:

- орган, отговарящ за регистрацията на доверяващите се страни, които разчитат на ЕПЦС и за поддържането на доверителния списък на доверяващите се страни;
- надзорни органи (един или повече), които отговарят за издателите на ЕПЦС - държавите членки определят един или повече надзорни органи, установени на тяхна територия за надзор върху рамката на европейски портфейли за цифрова самоличност.
- орган по акредитация на органите за оценяване на съответствието, като орган за оценяване на съответствието“ означава орган за оценяване на съответствието съгласно определението в член 2, точка 13 от Регламент (ЕО) № 765/2008, който е акредитиран в съответствие със същия регламент като компетентен да извършва оценяване на съответствието на доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги и на предоставяните от този доставчик квалифицирани удостоверителни услуги или като компетентен да извършва сертифициране на европейски портфейли за цифрова самоличност или средства за електронна идентификация;“.
- нотифициращ орган – уведомява ЕК за признатите издатели на ЕПЦС, доверяващите се страни, органите за оценяване на съответствието, надзорните органи;

- единно звено за контакт за удостоверителни услуги, ЕПЦС и за схемите за електронна идентификация, за които е извършено уведомяване. Всяка държава членка определя единно звено за контакт за удостоверителните услуги, европейските портфейли за цифрова самоличност и схемите за електронна идентификация, за които е извършено уведомяване.

Държавите-членки следва да създадат национални схеми за сертифициране на съответствието на ЕПЦС. Те следва да адаптират законодателството си и да установят правила относно санкциониране при нарушение на разпоредбите на Регламента. Препоръчва се да предприемат действия към проектиране, разработване и въвеждане на онлайн услуги, които разчитат на ЕПЦС, включително и в трансграничен аспект. Следва да събират статистически данни във връзка с функционирането на ЕПЦС и квалифицираните удостоверителни услуги, които функционират на тяхната територия (Доклад до ЕК всяка година до 31 март), както и да разработят програми за обучение (в сътрудничество с частния сектор и академичните среди) за укрепване на цифровите умения на гражданите (напр. хора с увреждания, възрастни хора). С цел информиране на населението, държавите-членки следва да стимулират провеждането на комуникационни кампании за повишаване на осведомеността относно ползите и рисковете, свързани с ЕПЦС.

Архитектурна референтна рамка - публикувана в GitHub –

<https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework>.

Съгласно Регламента за електронна идентификация, удостоверяване и удостоверителни услуги (eIDAS) държавите-членки на ЕС могат на доброволна основа да нотифицират и признават национални схеми за електронна идентификация в своите държави-членки. Признаването на нотифицираната електронна идентификация стана задължително през 2018 г. Въпреки това няма изискване държавите членки да разработят национална електронна идентификация и да я направят оперативно съвместима с тези в други държави членки. Това ще доведе до несъответствия между държавите. Новото предложение за регламент относно цифровата идентичност ще отстрани недостатъците на eIDAS чрез подобряване на ефективността на рамката и разширяване на ползите от нея за частния сектор. Държавите членки ще предложат на гражданите и бизнеса дигитални портфейли, които ще могат да свързват различни аспекти на техните национални цифрови идентичности. Те могат да

бъдат предоставени от публични органи или частен сектор, ако са признати от държавите-членки.

На 3 юни 2021 г. Европейската комисия прие **препоръка, призоваваща** държавите членки да работят за разработването на инструментариум, включващ техническа архитектура и референтна рамка, набор от общи стандарти и технически спецификации и набор от общи насоки и най-добри практики. Препоръката уточнява, че тези резултати ще послужат като основа за прилагането на предложението за Европейска рамка за цифрова идентичност, без процесът на разработване на инструментариума да пречи или предрешава законодателния процес. Препоръката предвижда Кутията с инструменти да бъде разработена от експерти на държавите членки в експертната група eIDAS в тясна координация с Комисията и, когато е уместно за функционирането на портфейлната инфраструктура на Европейската цифрова идентичност (EUDI), други заинтересовани страни от публичния и частния сектор.

Портфейлът на ЕС за цифрова самоличност ще бъде:

- предоставен на всеки, който иска да го използва: Всеки гражданин на ЕС, постоянно пребиваващ и бизнес в ЕС, който би искал да използва цифровата идентичност на ЕС, ще може да го направи.

- използван широко: EU Digital Identity Wallets ще се използват като начин за идентифициране на потребителите, когато им се предоставя достъп до публични и частни цифрови услуги в целия ЕС.

- контролиран от потребителите: портфейлите на ЕС за цифрова самоличност ще позволят на хората да избират и следят своята самоличност, данни и сертификати, които споделят с трети страни. Всичко, което не е необходимо за споделяне, няма да бъде споделяно.

Потребителите също трябва да имат достъп до услуги онлайн, без да се налага да използват частни платформи или ненужно споделяне на лични данни. Те ще имат пълен контрол върху данните, които споделят.

Функционалностите на е-портфейл се заключват в няколко базови дейности:

➤ Идентифициране на ползвателя при достъп до услуги *онлайн или офлайн*. Всички европейски портфейли за цифрова самоличност следва да дават възможност на ползвателите да се идентифицират и да удостоверяват автентичността си трансгранично и по електронен път, онлайн и в офлайн режим, с цел достъп до широк спектър от

обществени и частни услуги. Без да се засягат прерогативите на държавите членки по отношение на идентификацията на техните граждани и пребиваващи лица, европейските портфейли за цифрова самоличност могат също да обслужват институционалните нужди на публичните администрации и международните организации, както и на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза. Удостоверяването на автентичността в офлайн режим би било важно в много сектори, включително в сектора на здравеопазването, където услугите често се предоставят чрез взаимодействие лице в лице, а за електронните рецепти следва да могат да се използват QR кодове или подобни технологии за проверка на автентичността. *Офлайн режим* означава, по отношение на използването на европейски портфейли за цифрова самоличност, взаимодействие между ползвател и трета страна на физическо място, чрез технологии за непосредствена близост, при което не се изисква европейски портфейл за цифрова самоличност, за да се получи достъп до дистанционни системи посредством електронни съобщителни мрежи за целите на взаимодействието;

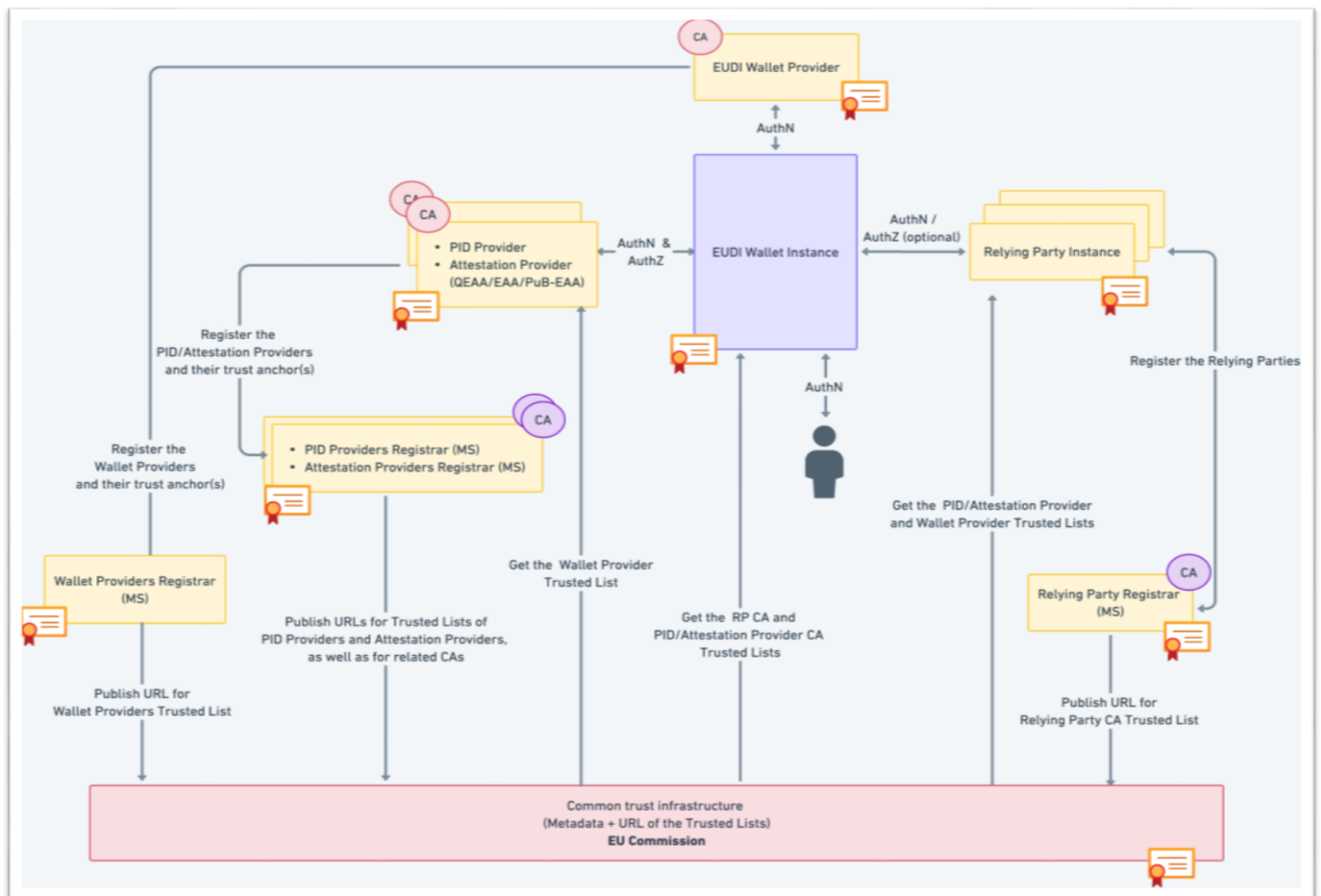
- Съхраняване и *управляване на данни за самоличност*;
- Съхраняване на *официални документи* в електронен формат;
- Доказване на конкретен *личен атрибут* на потребителя без разкриване на неговата самоличност или други лични данни. Всеки доставчик на услуги, който издава удостоверени атрибути в електронна форма, като дипломи, лицензи, удостоверения за раждане или правомощия и пълномощия да се представлява или да се действа от името на физически или юридически лица, следва да се счита за доставчик на удостоверителни услуги за електронно удостоверяване на атрибути. Правното действие на едно електронно удостоверение за атрибути не следва да се оспорва на основание, че то е в електронна форма или че не отговаря на изискванията за квалифицирано електронно удостоверение за атрибути. Следва да бъдат определени общи изисквания, за да се гарантира, че квалифицираното електронно удостоверение за атрибути има равностойно правно действие на това на законно издадени удостоверения на хартиен носител. Тези изисквания обаче следва да се прилагат, без да се засяга правото на Съюза или националното право, определящо допълнителни специфични за сектора изисквания по отношение на формата с основното правно действие, и по-специално трансграничното признаване на квалифицираното електронно удостоверение за атрибути, според случая.

Европейският портфейл за цифрова самоличност следва технически да дава възможност за избиращелно разкриване на атрибути на доверяващи се страни. За ползвателя следва да бъде технически възможно избиращелно да разкрива атрибути, включително от множество отделни електронни удостоверения и безпроблемно да ги комбинира и представя на доверяващите се страни. Тази характеристика следва да се залага още на етапа на проектиране на европейските портфейли за цифрова самоличност, като по този начин се подобрява удобството и защитата на личните данни, включително свеждането на данните до минимум. Атрибутите, предоставяни от доставчиците на квалифицирани удостоверителни услуги като част от квалифицираното удостоверение за атрибути, следва да бъдат проверявани спрямо автентичните източници пряко от доставчика на квалифицирани удостоверителни услуги или чрез определени посредници, признати на национално равнище в съответствие с правото на Съюза или националното право, с цел да се гарантира сигурен обмен на удостоверени атрибути между доставчици на услуги за самоличност или за удостоверяване на атрибути и доверяващи се страни. Ново приложение към посочения регламент следва да съдържа списък на категориите атрибути, по отношение на които държавите членки гарантират, че са взети мерки, позволяващи на доставчиците на квалифицирани електронни удостоверения за атрибути да проверяват по електронен път, по искане на ползвателя, тяхната автентичност спрямо съответния автентичен източник.

Понятието атрибут е много съществено при новата фигура на е-портфейл: „**атрибут**“ означава характеристика, качество, право или разрешение на физическо или юридическо лице или на предмет. Електронно удостоверение за атрибути означава удостоверение в електронна форма, което дава възможност да бъде удостоверена автентичността на атрибутите, като квалифицирано електронно удостоверение за атрибути означава електронно удостоверение за атрибути, което се издава от доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги и отговаря на изискванията, предвидени в приложение V на регламента;

- Подписване на документи *с КЕП или поставяне на електронен печат*;
- Ползвателят има пълен контрол по всяко време върху данните, които споделя;
- Преглед на всички доверяващи се страни, с които ползвателят споделя данни и атрибути;

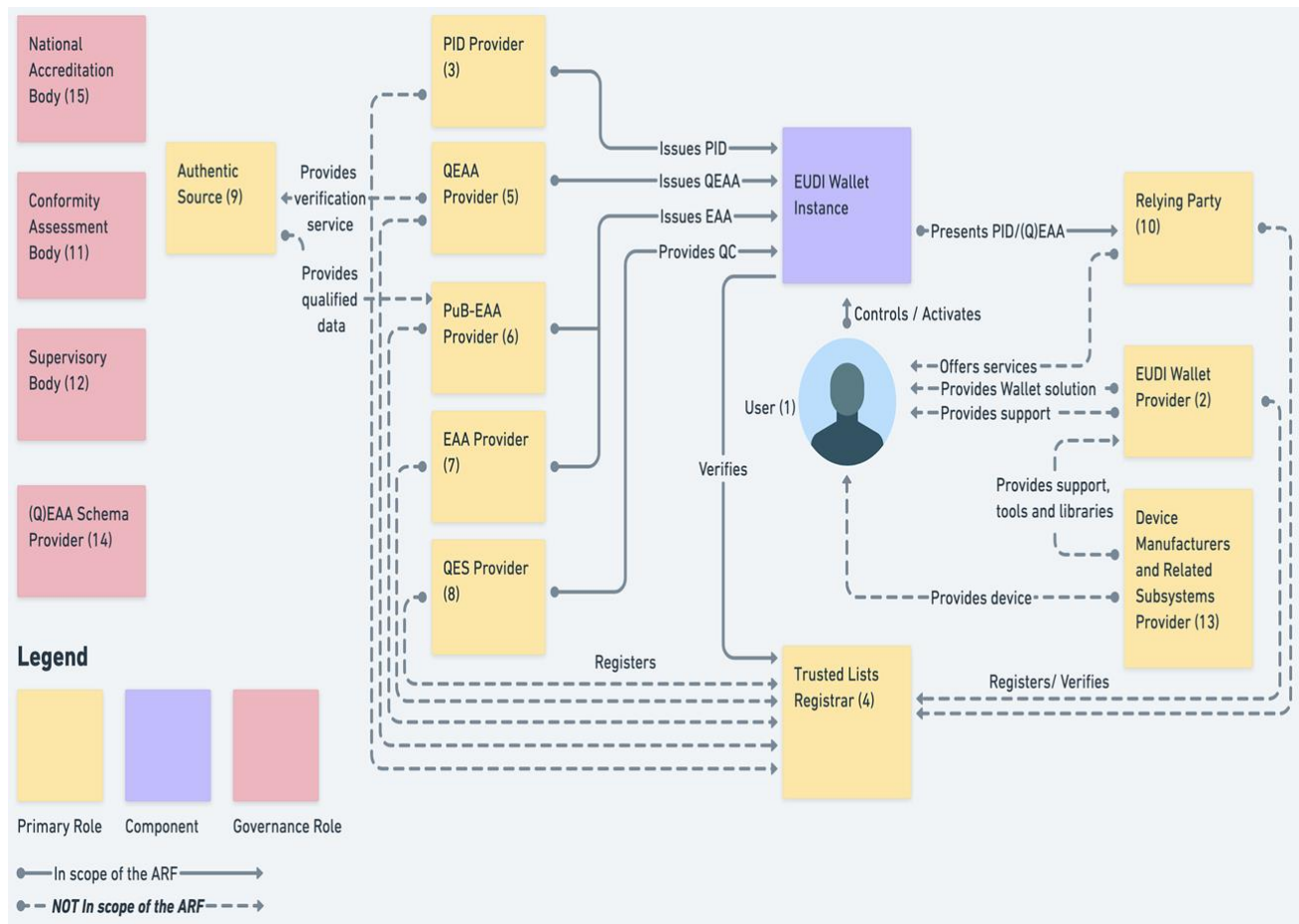
- Проследяване на всички трансакции, извършени чрез портфейла.

Роли в екосистемата на електронния портфейл:

- Доставчици на електронен портфейл: ;
- Доставчици на данни за идентификация на лица;
- Квалифицирани/неквалифицирани доставчици на електронни удостоверения за атрибути;
- Доставчици на КЕП и квалифицирани електронни печати;
- Доверяващи се страни/доверяваща се страна означава физическо или юридическо лице, което разчита на електронна идентификация, европейски портфейли за цифрова самоличност или други средства за електронна идентификация, или на удостоверителна услуга;“;

- **Ползвател:** физическо или юридическо лице или физическо лице, представляващо друго физическо или юридическо лице, което използва удостоверителни услуги или средства за електронна идентификация.

Основни предимства на портфейлите за цифрова самоличност на ЕС

Граждани и бизнес:

Потребителски контрол: Гражданите ще имат властта да избират кои аспекти от своята самоличност и данни да споделят с трети страни, като гарантират поверителност и контрол върху личната информация.

Широко разпространена лекота на използване: Портфейлите за цифрова самоличност на ЕС ще бъдат достъпни в целия ЕС за достъп до публични и частни цифрови услуги, което прави онлайн взаимодействията по-плавни и по-ефективни.

Прозрачност и сигурност: Цифровите портфейли на ЕС ще бъдат с лиценз с отворен код, което ще гарантира прозрачност и сигурност. Потребителите ще бъдат спокойни, че

техните данни се третират сигурно, с мерки за предотвратяване на злоупотреба или незаконно проследяване.

Лесна употреба: Портфейлите ще предлагат удобен за потребителя интерфейс, позволяващ на хората лесно да управляват своята цифрова самоличност и да имат достъп до услуги. Създаването на квалифицирани електронни подписи за нестопански цели ще бъде безплатно, което ще подобри достъпността.

Плавно навлизане: Гражданите ще могат да използват национални системи за електронна идентификация, за да се регистрират за портфейли, осигурявайки плавен преход към управление на цифрова идентичност.

а) Правителства:

Подобрен достъп до дигитални услуги: Портфейлите могат да рационализират процеса на проверка на самоличността, като улеснят достъпа на гражданите до държавни услуги онлайн и стимулират приемането.

Укрепване на предотвратяването на измами: Чрез предоставяне на сигурни и проверими средства за самоличност, това може да помогне за намаляване на кражбата на самоличност и свързаните с нея измами, що се отнася до държавните услуги.

Подобрява сигурността: Цялостната сигурност на данните на гражданите ще бъде засилена и рискът от нарушаване ще бъде намален.

б) Доставчици на цифрови услуги:

Подобряване сигурността и поверителността: Портфейлите могат да намалят риска, свързан с отговорността за традиционните методи за удостоверяване.

Намаляване на разходите за удостоверяване: портфейлите могат да намалят разходите, свързани с процесите за проверка на самоличността, като ги опростят и автоматизират.

Доставчиците на услуги ще трябва да разчитат по-малко на услуги за идентичност с неясно използване на получените потребителски данни.

в) Бизнес:

Увеличени онлайн транзакции: С по-лесна и по-сигурна проверка субектите може да са по-склонни да участват в онлайн транзакции.

Нови бизнес възможности: Възприемането на портфейли за самоличност може да стимулира иновациите, водещи до нови услуги и продукти.

Пренасочване на ресурси: Ресурсите, които преди това са били предназначени за процеси на ръчен преглед, могат да бъдат пренасочени към по-продуктивни цели.

Икономически растеж: Като цяло, по-голямото приемане на онлайн транзакции, новите бизнес възможности и по-доброто разпределение на ресурсите могат да допринесат за цялостната икономическа стабилност и растеж.

С цел да се гарантира, че всички физически и юридически лица в Съюза имат сигурен, надежден и безпрепятствен трансграничен достъп до обществени и частни услуги, като същевременно имат пълен контрол върху своите данни, всяка държава членка следва да предостави поне един европейски портфейл за цифрова самоличност **в срок от 24 месеца** от датата на влизане в сила на актовете за изпълнение. В срок до 21 ноември 2024 г., Комисията изготви списък с референтни стандарти и установи техническите спецификации за процедурите посредством актовете за изпълнение относно прилагането на европейските портфейли за цифрова самоличност. **Петте акта(регламенти)** за изпълнение бяха приети на 28 ноември 2024 г. и определят правилата за основната функционалност и сертифициране на eID портфейлите. Законодателните актове се основават на изискванията и спецификациите, разработени за EU Digital Identity Toolkit, и осигуряват еднакво прилагане на портфейлите в цяла Европа.

Това е важна стъпка към държавите членки да изградят свои собствени портфейли и да ги внедрат до края на 2026 г.

Четири акта/регламента за прилагане определят единни стандарти, спецификации и процедури за техническите функции на портфейлите, като формати на данни, необходими за трансграничното използване на цифрови документи и мерки за гарантиране на надеждността и сигурността на портфейлите. Определянето на единни стандарти и спецификации ще позволи на всяка държава членка да разработва портфейли по начин, който е оперативно съвместим и приет в целия ЕС, като същевременно защитава личните данни и поверителността. Данните се съхраняват локално в портфейла, като потребителите имат контрол върху това каква информация споделят, с нулево проследяване или профилиране в дизайна на портфейлите. Ще бъде вградено и табло за поверителност, което дава пълна прозрачност за това как и с кого се споделя информация от портфейла.

Петият регламент за прилагане установява спецификации и процедури за изграждане на стабилна рамка за сертифициране на портфейлите за електронна идентификация, като се

гарантира, че те са защитени и защитават поверителността и личните данни на потребителите.

След като актовете/регламентите бъдат публикувани в Официален вестник, те ще влязат в сила 20 дни след това.

Регламентите:

C(2024) 8495: правила за целостта и основните функции на портфейлите за eID

C(2024) 8496: правила относно протоколите и интерфейсите на решенията за eID Wallets

C(2024) 8498: правила относно данните за идентификация на лица и електронни удостоверения на атрибути на eID портфейли

C(2024) 8507: референтни стандарти, спецификации и процедури за рамка за сертифициране за eID портфейли

C(2024) 8516: задължения за уведомления до Комисията относно екосистемата на eID Wallet

На англ.:

C(2024) 8495: rules for the integrity and core functionalities of eID Wallets

C(2024) 8496: rules on the protocols and interfaces of eID Wallets solutions

C(2024) 8498: rules on person identification data and electronic attestations of attributes of eID Wallets

C(2024) 8507: reference standards, specifications and procedures for a certification framework for eID Wallets

C(2024) 8516: obligations for notifications to the Commission concerning the eID Wallet ecosystem

Относно въвеждане на цифровия портфейл, стартираха и са в ход няколко мащабни **пилотни проекти** за тестване на техническите спецификации и софтуерните прототипи на EU Digital Identity Wallet в различни сектори в няколко европейски държави с до 50 милиона евро съфинансиране за разглеждане на случаи с висок приоритет на употреба на портфейла, включително мобилна шофьорска книжка, електронно здравеопазване, плащания и образование/професионална квалификация. Тези пилотни проекти имат за цел да оценят използваемостта на портфейла при сценарии като достъп и до държавни услуги, откриване на банкови сметки и улесняване на сигурни онлайн плащания, с участието на частни компании и публични органи на държавите-членки, Норвегия, Исландия и Украйна.

В рамките на програмата „Цифрова Европа“ Комисията предприе действия по разработването, прилагането и разширяването на рамката за европейска цифрова идентичност. Действията имат за цел да постигнат набор от технически мерки, стандарти, компоненти и решения, включително приложение на портфейла на ЕС за цифрова самоличност, която инициатива да бъде внедрена в държавите членки. През м.февруари 2023 ЕК публикува първата версия на toolbox –инструментариум на ЕС за прилагане на Европейския портфейл за цифрова самоличност (EUDI Wallet). Тази техническа основа, разработена от държавите-членки в тясно сътрудничество с Комисията, е основата за проектиране на прототип на Wallet, който може да се използва за тестване в различни случаи на употреба. Инструментариумът допълва законодателното предложение за надеждна и сигурна цифрова идентичност и е важна първа стъпка, която ще позволи създаването на стабилна рамка за цифрова идентификация и удостоверяване въз основа на общи стандарти в целия ЕС. Тя има за цел да осигури високо ниво на доверие в цифровите транзакции в Европа, като държавите-членки ще работят в тясно сътрудничество с Комисията, за да актуализират непрекъснато инструментариума.

Заложените дати проектите са следните:

- Април 2023 г. Стартират пилотни проекти, които ще бъдат разработени.
- Есента на 2023 г. - налични технически спецификации, описващи функционирането на портфейла и първата версия на прототипа на EU Digital Identity Wallet в github.
- В началото на април 2025 г. се планира пилотните проекти да приключат фазата си на тестване.
- През 2025 г. първите портфейли ще бъдат достъпни за гражданите според текущото планиране.

Практически пилотни проекти ще имат за цел да тестват технически спецификации за общата кутия с инструменти за портфейла на ЕС за цифрова самоличност и софтуерен прототип.

По-специално са проучени единадесет случая (use cases) на употреба на цифровия портфейл:

- Достъп до държавни услуги: Сигурен достъп до цифрови обществени услуги, като кандидатстване за паспорт или шофьорска книжка, деклариране и плащане на данъчни задължения или достъп до информация за социално осигуряване.

- Откриване на банкова сметка: Проверка на самоличността на потребителя при откриване на онлайн банкова сметка, премахване на необходимостта потребителят многократно да предоставя своята лична информация
- SIM регистрация: Доказателство за самоличност за целите на договори за предплатена и последваща SIM карта (регистрация и активиране), намалявайки измамите и разходите за операторите на мобилни мрежи.
- Мобилна шофьорска книжка: Съхранението и представянето на мобилната шофьорска книжка както в онлайн, така и във физически взаимодействия, като напр. водачът да предоставя своята книжка при проверка на пътя.
- Подписване на договори: Създаване на защитени цифрови подписи за подписване на договори онлайн, премахване на необходимостта от хартиени документи и физически подписи.
- Изискване на рецепти: Предоставяне на подробности за рецептата на аптеките и инициране на отпускане на медицински продукти.
- Пътуване: Представяне на информация от документи за пътуване (напр. паспорт на потребителя, виза и други), което позволява бърз и лесен достъп при преминаване през летищната сигурност и митницата.
- Организационни цифрови идентичности: Доказване на легитимно представителство напр на организация.
- Плащания: Проверка на самоличността на потребителя при инициране на плащане онлайн.
- Образователен сертификат: Доказателство за притежаване на образователни документи, като дипломи, степени и сертификати, което улеснява кандидатстването за работа или по-нататъшно образование.
- Достъп до социалноосигурителни обезщетения: Портфейлът за цифрова самоличност на ЕС може да се използва за сигурен достъп до социалноосигурителната информация и предимствата на потребителя, като например обезщетения за пенсиониране или инвалидност. Може да се използва и за улесняване на свободата на движение чрез съхраняване на документи като Европейската здравноосигурителна карта.

Всеки пилотен проект ще използва компоненти на референтното изпълнение, разработено от Европейската комисия, и ще допринесе за по-нататъшното подобряване на неговата сигурност, удобство за потребителя и оперативна съвместимост.

Четири пилотни проекта се изпълняват от съответния консорциум, обединяващ публични и частни участници от различни държави членки. Таблицата по-долу показва областите, които ще се изследват и тестваните случаи на употреба, като сферите са изброени под определен номер: 1. Достъп до услуги на електронното правителство; 2. Откриване на банкова сметка; 3. Регистрация за Mobile SIM; 4. Мобилна шофьорска книжка; 5. Дистанционен квалифициран електронен подпис; 6. Електронна рецепта; 7. Цифрови идентификационни данни за пътуване 8. Организационни цифрови идентичности; 9. Плащания (от сметка към сметка, базирани на карта, евентуално базирани на токени); 10. Образователни документи и професионални квалификации; 11. Преносим документ A1 (PDA1) и Европейска здравноосигурителна карта (EHIC).

Country	POTENTIAL	NOBID	DC4EU	EWC
 Belgium	1,4,5			
 Bulgaria				
 Czech Republic	3,6	9		8
 Germany	1,2,3,4,5		10	7,8,9
 Denmark		9	10, 11	
 Estonia	4			
 Ireland			11	
 Greece	1,2,3,4,5,6		10	7,8
 Spain	4,6		10	7
 France	1,2,3,4,5,6			8,9
 Croatia				
 Italy	1,4,6	9		8
 Cyprus	1,4,5,6			
 Latvia		9		
 Lithuania	4		10	
 Luxembourg	1,2,3,4,5		10	7
 Hungary	6			7
 Malta			10	
 Netherlands	1,3,4	9	11	8

Country	POTENTIAL	NOBID	DC4EU	EWC
 Austria	1,2,3,4,5,6		11	
 Poland	1,3,4,6			7
 Portugal	1,2,4,5,6		10,11	
 Romania			10	9
 Slovenia	1,2,5		10	
 Slovakia	1,4,5			
 Finland	1,4			7,8
 Sweden			10	8,9
 Norway		9	10	8
 Iceland	9			
 Switzerland				7
 Ukraine	1,2,3,4,5,6			9

Европейският консорциум за цифрова идентичност тества портфейла в шест случая на употреба. Той се фокусира конкретно върху възможностите за новата инфраструктура сред публичните и частните заинтересовани страни и оперативната съвместимост и мащабируемостта на решенията. Целта е да се даде възможност на държавите-членки да изградят необходимата експертиза и инфраструктура, като се вземат предвид резултатите от други проекти, финансирани от ЕС, и се използват синергии. Случаи на употреба, които се тестват:

-Идентифициране и достъп до цифрова обществена услуга: Лицето Кърт е командирован от своя работодател в друга държава членка. Той трябва да се регистрира като жител на новата страна и може да използва своя портфейл за цифрова самоличност на ЕС за тази цел. Кърт може също да използва портфейла си, за да докаже самоличността си за различни онлайн обществени услуги, като например да регистрира шофьорската си книжка или да се

регистрира за гласуване на европейски или местни избори, или да предостави информация за лиценза си за риболов и лов, когато кандидатства за разрешително.

-Откриване на банкова сметка: Лицето Анджей използва EU Digital Identity Wallet, за да потвърди самоличността си при откриване на онлайн банкова сметка, елиминирайки необходимостта многократно да предоставя личната си информация.

-Кандидатстване за SIM: Гражданинът Никос е на посещение в друга държава-членка. Той може напр. да използва своя EU Digital Identity Wallet, за да закупи SIM карта за своя мобилен телефон от местен доставчик.

-Получаване и съхраняване на мобилната шофьорска книжка: Питър е инсталирал личен цифров портфейл на мобилния си телефон. Той е предоставен в родината му, което гарантира, че портфейлът е издаден лично на него. Дигиталният портфейл на Питър му позволява да изтегля, съхранява и използва своята мобилна шофьорска книжка, замествайки документа във физическия му портфейл.

-Подписване на договори: Лицето Джордж използва своя EU Digital Identity Wallet, когато подписва договори онлайн, тъй като осигурява защитен цифров подпис, елиминирайки необходимостта от хартиени документи и физически подписи.

-Изискване на рецепти: Жоао, диабетик, трябва да се запаси с инсулин, докато е в чужда страна. Представяйки дигиталната си рецепта, получена от неговия лекар у дома, той посещава местна аптека, за да му бъде отпуснато лекарството.

Този консорциум представлява сбор от скандинавски и балтийски страни, Италия и Германия и включва няколко банки в дейността си, като пилотира използването на портфейла за цифрова самоличност на ЕС за оторизиране на плащания за продукти и услуги от потребителя/държателя на портфейла. Той цели да се справи с издаването на портфейли, предоставянето на платежни средства от финансови институции и приемането и плащането в контекста на търговията на дребно. Случаи на употреба, които ще бъдат изследвани са

свързани с инициране на плащания: Напр. Даника, за бизнес цели, държи банкови сметки във финансови институции в няколко държави-членки. За да разреши транзакции при електронно банкиране вместо да използва различни средства (напр. пръстов отпечатък, еднократна парола или потвърждение за заявки за одобрение на транзакция, изпратени до нейното лично устройство), би могла чрез EU Digital Identity Wallet да извърши тези действия.

Консорциумът Digital Credential for Europe (DC4EU) пилотира използването на EU Digital Identity Wallet както в образователния сектор (образователни удостоверения и професионални квалификации), така и в областта на социалното осигуряване (PDA1 и ЕНІС). Пилотът има за цел да приведе в съответствие с ESSPASS и Европейския модел на обучение. Този широкомащабен пилотен проект е уникален с използването на европейската инфраструктура за блокчейн услуги в контекста на портфейла на ЕС за цифрова самоличност. Случаи на употреба:

-Кандидатстване за работа: При кандидатстване за работа или по-нататъшно образование онлайн, лицето Сузана ще използва EU Digital Identity Wallet, за да предостави по сигурен начин своите удостоверения за образование (като дипломи, степени или сертификати).

-Достъп до социални осигуровки: Напр. Стоян е бил нает в друга държава-членка и той използва EU Digital Identity Wallet за достъп до своята информация за социално осигуряване и обезщетения, като пенсиониране и обезщетения за инвалидност. Когато настоящият работодател го командирова отново през границата, Стоян ще използва портфейла, за да съхранява документи като Европейската здравноосигурителна карта.

Консорциумът EU Digital Identity Wallet (EUWC) използва EU Digital Identity Wallet за съхраняване и представяне на цифрови идентификационни данни за пътуване, позволяващи свободно трансгранично движение в Европа. Той също така ще се съсредоточи върху разработването на портфейли за бизнес цифрова самоличност, които позволяват на гражданите ефективно да се идентифицират навсякъде в Европа като законни представители на организация. И накрая, той ще използва портфейла за цифрова самоличност на ЕС за съхраняване на идентификационни данни за плащане и оторизиране на транзакции, базирани на акаунт, както и транзакции, базирани на карти и евентуално базирани на токени. Случаите на употреба, които ще бъдат използвани са:

-При пътуване: когато се подготвят за бизнес пътуване, гражданите ще могат да съхраняват техния паспорт, виза и други документи за пътуване в техния мобилен EU Digital Identity Wallet, което позволява бърз и лесен достъп при преминаване през летищната сигурност и митницата.

-Организационни цифрови идентичности: Янис и Лайма заедно притежават малък хотел, който е притежател на екоетикет. Съхранявайки дигиталното си представяне в портфейла за цифрова идентичност на компанията си, те могат да докажат на клиентите, че отговарят на строги екологични стандарти.

-Инициране на плащания: При притежание на няколко сметки с бизнес цел, банките ще използват EU Digital Identity Wallet, вместо различни варианти за идентификация.

Apply for a bank loan *before*

Apply for a bank loan *after*

1
THE USER HAS ALL HIS DOCUMENTS IN HIS PERSONAL DIGITAL WALLET, FROM NATIONAL IDENTITY TO INCOME STATEMENT.

2
HE SELECTS ONLY THE REQUIRED DOCUMENTS ASKED BY THE BANK FOR THE LOAN APPLICATION AND SENDS THEM EASILY IN FULL SECURITY.

3
THE BANK RECEIVES THE DOCUMENTS ELECTRONICALLY. IF A DOCUMENT IS MISSING, IT IS ONLY ONE CLICK AWAY FOR THE USER. THE APPLICATION IS READY TO CONTINUE.

BY USING THE EUROPEAN DIGITAL IDENTITY, THIS PROCESS IS STREAMLINED AND MORE TIME EFFICIENT

Използвана литература:

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/fr/policies/eudi-regulation>.